

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrkih 7. decembra 1916

Naš novi cesar Karel.

(Slikan še kot prestolonaslednik.)

Oče.

France Bevk.

ez nebo je plaval oblaček, kot bela ovčica, tudi podoban je bil ovčki, samo glave ni bilo nikjer. Tudi ladjici je bil podoben, in dasi ni imel jader, ga je veter gnal iz kraja v kraj. Zjutraj se je prebudil kje doli v Afriki, kjer so črni ljudje in pa kamele. Ko smo ga zagledali na nebu, smo mislili, da je na mestu, kot kazalec na uri, pa se je premikal kot kazalec na uri in prej kot smo šli spat, je padel za hrib. Mama je dejala, da je za hribom še modro nebo, ki je oblačku morje in da plava dalje. Mi smo se pa vedno bali, da ga je požrl mesec, ki je prilezel kmalu izza hriba in se smejal, da je bil ves rdeč.

Kaj pa vozi oblaček, če je ladjica? Zjutraj rumeno zoro, opoldne zlate žarke in zvečer kri. Vedno visi kaj čez rob, da lahko vidite. Če veter razbije ladjico, ne v kosce, v majhne ladjice, pa se zopet sprimejo. Oblaček vidi mnogo, smeje se, ali pa se joče. Oblaček vidi v enem dnevu več, kot vi celo življenje.

Nekoč, to ni dolgo od tega, je videl oblaček dva otroka, ki sta se igrala z očetom. Ta je ležal v senci in počival. Plezala sta nanj, cukala ga za brke, brbljala in se smejala. Smejalo se je tudi oblaček, tako da se je ves tresel, pozabil za trenutek bežati dalje — ter zamižal. Ko se je prenehal smejati, je odprl oči, pa ni videl več dveh otrok in očeta, videl pa je nekaj drugega.

Po poti, ki se je vila skozi goščavo, je videl bežati deklico. Mala, v kratkem krilcu, bosonoga, z razpletenimi lasmi je odskakovala z drobnima suhima nožicama s kamena na kamen, po bodečem pesku, trnje jo je objemalo, veje so jo ustavljale. Ona pa je izdirala trnje iz okrvavele noge, pridvigala veje in naprej... naprej...

Oblaček se je sklonil kolikor mogoče nizko, da bi jo videl v obraz. Bila je lepa, a bleda in take oči je imela, kot dvoje lučic. Iz oči pa so tekle krvave solze in kamor so padle, se je posušila trava, razpadlo kamenje, tako gorke so bile.

Ko je hotela preko strme skale, kjer je steza končala, se je oblaček zbal: pod skalo je žuborela voda v tolmun in v tolmunu se je zrcalilo brezdno neba. Zajokal je še on in solze so padle na deklico, ki je obstala. Pogledala je kvišku. Oblaček je imel tak obraz, da je deklica brž spoznala, kaj vprašuje, in zaklicala:

»Očeta iščem! Jaz nimam očeta! Mati je dejala, da je daleč in da ga ne pozna. Jaz ga bom spoznala...«

In jokala je tako, da je še solnce zamižalo za hip, kot bi se zbal za žarke, ki jih je oblaček metal deklici, a je ni mogel potolažiti. Obljubil ji je, da ji poišče očeta, ker on vidi vse ljudi na svojem romanju, spušča nanje žarke, ali jih zastira, pošilja jim kaplje. Deklica je utihnila in čakala...

Oblaček se je podal na pot. Ko je gledal na zemljo, je videl čudovite stvari, kakoršnih ni videl še nikoli.

Na širokem, z visokim zidom ograjenem dvorišču je videl mnogo otrok, ki so bili veseli in zelo otročji. Vsi so imeli modre oblekce, skakali so, plesali, gugali se... Neka gospa je bila med njimi, ki ni bila mati, pa jim je pripovedovala kot

mati. Naenkrat so planili vsi v smeh in oblaček ni vedel zakaj, ker je gospa pripovedovala zelo tiho, tako, da oblaček ni razumel. Otroci pa so vpili: »Oče? Kaj je to, oče?« Oblaček pa se je čudil, ker ni vedel, da so na svetu otroci, ki ne vedo, kaj je oče. Gospa pa je dala otrokom bonbonov in jih božala in jokala: »Sirote, sirote!« Otroci pa so se smejali in gospa se jim je zdela silno neumna, ker je jokala.

Na dvorišču neke druge hiše, ki je bila mnogo večja, je tudi videl otroke. Ti otroci se niso igrali. Mirno so sedeli na solncu, se gredli, se tiščali, in še so se tresli. Bili so zelo blede, tako kot sneg, oči pa so bile črne in suhe prste na roki so premikali in se jim čudili. Dva dečka, ki sta sedela skupaj, sta pogledala drug v drugega in se začudila: nasmehnili sta se in se potem smejala ves čas, tako kot se smeje naslikan možic.

»Zakaj se smeješ?« je dejal prvi.

»Zakaj se ti?« In še sta se smejala.

»Jaz nočem umreti,« je dejal.

»Zakaj?« je vprašal drugi.

»Mati je dejala, da nočem.«

»Moja mati je dejala, da boš umrl in jaz bom tudi umrl. Je rekla, da naju sta

ni razumel. Nekdo, ki je bil videti hud, jih je podil s palico od ograje, pa niso ubogali. Gledali so dečka, ki je šel po cesti, kazal jim osle in vpil: »Norci, norci!« Pa so dvignili velik šum, napravili grozne obraze, da je oblaček pobegnil.

Bežal je potem neprestano, tako, kot teče voda, in gledal, gledal ves čas. Videl je zelo mnogo in ker je bila, mu je svetila lunica. Kukal je v sobe, v spalnice in poslušal je natančno, kaj govorijo otroci, zakaj otroci govorijo zelo glasno, in celo sanjam otrok je prisluškoval. Mnogo jih je bežalo, umiralo, zakaj na vsem svetu umirajo otroci in še nazadnje so peli in klicali očeta.

Oblačku se je zdelo, da noben otrok na svetu nima očeta. Pa vendar jih je videl tisočero, taliko kot cvetja v travi. Umirali so, ubijali, oblaček jim ni mogel zreti v obraz. Bil je še zelo majhen in ni vsega razumel, kot tudi vi ne. Pravili so, da je prišla velika povodenj čez vso zemljo, visoko čez vse hiše, tudi čez tiste na gori, in je odnesla očete. Metala jih je kot lupinico, zapletla, zopet odtrgala in jih podila... Prinesla jih nazaj, odušila... Ne, oblaček ni razumel in jaz tudi ne razumem.

Iščejo se, kličejo in nekaterih ni in jih ni bilo nikdar. Kako le je to mogoče, da otroci ne vedo, kaj je to: oče, da govore take besede, da jih mora oblaček pozabiti, da...

Ko je videl v revno sobico, kjer je umiral mož in klical ime deklice, ki ni prišla, in je umrl, se je spomnil, da ni našel, česar išče. Toda kadar je vsakemu pogledal v obraz, je moral zamižati — zakaj? Tudi tudi to je oblaček pozabil in vam ne morem povedati.

Očeta ni dobil. Nihče več ni bil oče na celem svetu, ki ga je prehodil oblaček, in povesti o povodnji že ni več verjel. Če jih je odneslo, morajo biti nekje. Oblaček pa je videl same sence. In kaj dela senca? Kadar se dve približata — požreta druga drugo...

Jokal je potem do jutra in ni hotel peljati zarje. Ko ga je deklica zagledala,

je spoznala vse in zajokala: oblaček ni mogel prikriti ničesar. Potem pa je skočila na vrh skale kot lahna kobilica.

»Če je kamen postal, ga bom objela in zopet bo oče!...«

In s skale na tla, s kamna na kamen, od grma do grma, po pesku in trnju... Obleka je plala za njo —

Oblaček je zopet zamižal in jokal do poldne. Ko smo pogledali skozi okno, ga nismo videli več. Ali je pal na zemljo? Prav daleč tam doli na koncu zemlje je skakalo nekaj svetlega od holma do holma: Ali je bila deklica?

Naš metalec ročnih granat.

očeta ubila, da...«

Potem je slišal oblaček nekaj takega, da ni hotel nobenemu povedati in je še sam pozabil. Dečka pa se nista več smejala in oblaček je že bežal daleč proč. Tudi tega, kar je pravkar slišal, ni oblaček vedel še nikdar.

Potem je videl polja, pogorišče, pastirje na travniku, par otrok na vrtu... Ko je zagledal otroke, ki so gledali skozi ograjo neke hiše na cesti, so se zdeli oblačku tako čudni, da bi se jim smejal. Smejali so se tudi otroci sami, mahali z rokama, majali z glavo, se koračili, kazali jezik. Kaj so govorili, tega oblaček

BOY.

Roman. — Španski spisal Luis Coloma.
Prevel A. Kalan.

(Dalje.)

XV.

Grofica de Astures je bila takrat stara kakih šestdeset let. Kar se redkokje opazi, sem videl združeno pri nji: Naravna, prikupna in priprosta, skromna kakor institutka, obenem pa je — svetna dama od nog do glave — s prirojeno dostojanstveno eleganco nastopala; ljubezniva in družabna je bila v občevanju, dasi ni mogla skriti neke melanholične resnobe, ki jo hudo gorje duši trajno vtisne.

Po svoji naravi skromna žena je imela mnogo prilike kazati to prožnost v občevanju pri poslaniških krogih na Dunaju, v Rimu in Berlinu, koder je njen soprog bil poslanik. Umrli so štirje sinovi, vsi v mladih letih, in to je dahnilo neko trajno otožnost v to srčno veselo, dobrotno in pobožno gospo. Znala pa je spojiti v blagodejen sklad ta v svoji osebnosti združena nasprotja in uprav to ji je pridobivalo posebno naklonjenost in spoštovanje.

Med osebami in stvarmi najdemo včasih čudovito podobnost; tako me je tudi grofica de Astures v vedno črni obleki spominjala umetnine, ki sem jo videl v Benetkah. Bila je brez posebnega umetničenja sestavljena iz temnih biserov in črnih draguljev. Dopadla mi je in kupil sem jo z namenom, da jo 19. novembra ob godu poklonim svoji teti.

Iznenadena, da sem kar izbruhnil pred njo svoja čuvstva, me je gospa iskreno objela in me držala, rekoč:

»Kaj je s teboj, dragi moj? ... Kaj se je zgodilo?«

Ni mi bilo mogoče takoj ji odgovoriti, zato sem jo molče potegnil v svojo sobo.

občevala z njimi, ako od časa do časa odam pri njih svojo posetnico z ozirom na staro prijateljstvo med tvojim stricem Petetom in med ubogim Marcelinom.«

Stric Pepe je bil njen soprog, grof de Astures, in Marcelino je bil vojvoda Yecla.

»Njo vidim včasih — je nadaljevala čudno mirno — pri sejah 'Dobrodelnega društva', kjer sva obe zraven. Do mene je vedno izredno ljubezniva in me tika, kakor je baje sedaj navada med grandi; si-

jateljstvo tako časti vredne, obče spoštovane dame prastarega plemstva, kakor je bila grofica de Astures.

To me je opogumilo in odločil sem se, da jo vprašam, če morda ona pozna Boya. Zelo me je iznenadilo, ko sem opazil na njej prav vidno zadrežo; lahna rdečica ji je šinila preko bledega obraza in šele čez nekaj časa je odgovorila:

»Spoznala sem ga v Karlovih varih, kamor sem prišla za nekaj časa z Dunaja.

»Bela hiša« v Washingtonu, stolica predsednika Združenih držav.

cer pa nič ne občujeva ... Meni je skrajno nesimpatična, in ker sta simpatija in antipatija navadno obojestranski, zato je naravno, da ima ona o meni isti vtis.«

Stric tvoj ni mogel z nami, ker je imel nujne posle pri poslaništvu, zato je Beatriko in mene spremljal Tomo Fonseca, ki je bil takrat prvi tajnik ... Boy je bil že tam; Fonseca ga nama je predstavil in potem smo se večkrat sešli pri vodnjaku, kjer smo vodo pili.«

»In kaj sodiš o njem?« jo vprašam v strahu, ker si nisem vedel razložiti njene zadreže.

Pomolčala je in potem dejala zelo hladno:

»On je pravi — Boy (otrok).«

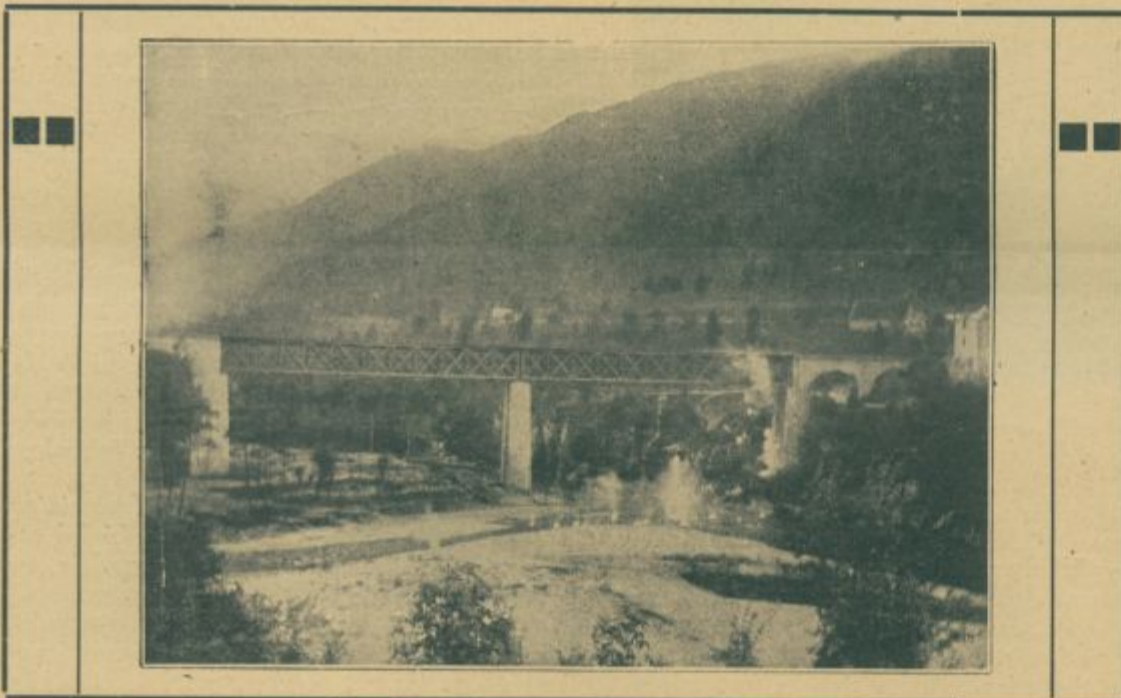
Iz prejšnje njene nemirnosti in iz tega hladnega odgovora sem sumil, da Boy pri moji teti ni bil posebno v čisljih, ali da sta morala imeti med seboj celo kaj zelo neprijetnega. To nasprotje pa mi ni jemalo poguma, in jaz sem diplomacijo in slepomišenje pustil kar na strani in teti odkril svoje srce, povedal ji vse, kaj se je Boyu pripetilo, kako sva se sešla na balu in kaj vse sem o njem bral v sodnijskem zapisniku. Zamolčal ji nisem nobene tudi najmanjše podrobnosti, zato da si tem lažje dobi jasno sodbo. Naposled sem ji odkril svojo namero, da se mislim obrniti na vojvodinjo Yecla, ter izrazil svoje upanje, da mi bo šla na roko zlasti pri tem težkem delu moje naloge.

Grofica me je poslušala zelo pozorno, gledala je v tla, roki je imela sklenjeni čez kolena in me je ves čas mojega pripovedovanja samo dvakrat prekinila.

Pripovedoval sem ji, da je bil Boy na balu v družbi s plesalko, ki so o njej pravili, da je bila to grofica Bureva. Takrat je kakor sama sebi zamrmrala:

»Da, da! To je lahko mogoče.«

In ko sem ji omenjal, kako čudno se

Italijanske granate padajo v Sočo.

Nekoliko že pomirjen, a še vedno v svoje misli zatopljen, jo vprašam:

»Teta, ali kaj občuješ z Yeclovimi?«

Pogledala me je v obraz in precej ravnodušno odgovorila:

»Ne ... Ker pač ne morem reči, da bi

Meni se pa ni zdelo tako naravno, kakor je mislila grofica v svoji veliki skromnosti, ne, prav nasprotno: jaz sem poln veselih nad iz priprostih besed svoje tete razvidel, kako silno in vsiljivo se je trudila Rita Bollullo, da bi si priborila pri-

je branil Boy prestopiti prag palače Astures, dokler ga nisem prepričal, da ga ne bo nihče opazil, da jaz čisto ločen stanujem, tedaj je dvignila svoje oči s tal, pogledala name in z nekim pikrim prepričanjem rekla:

»To je naravno, prav naravno.«

Preverjen sem bil, da grofica de Astures niti za hip ni verjela obtožujočih točk, ki so govorile proti Boyu, vendar je — kakor so ženske sploh bistroidne — precej potipala na najbolj občutljivo točko.

»Ali nič ne slutiš — je dejala — kje da je Boy hodil, ko je bil odšel od tebe?« — Na to sem ji odgovoril, da glede tega prav nič ne morem slutiti.

»Tukaj pa bo treba, da prav previdno nastopava; ker je bil Don Cezar tako dobrohoten, da te ni poklical za pričo, zato se ne smeš sam v to prezgodaj siliti... Če bi bila pregoreča, si lahko vse pokvariš... Dokazati, kje povsod je bil Boy ono noč, ne dokazati pa, kje da je bil, ko je šel od tebe, to bi utegnulo Boyu ne le nič koristiti, ampak mu silno škodovati; četudi morda v drugem oziru. Boljše je, da dvomimo, nego da bi morali reči: neverjetno; kajti lahko je mogoče, da Boy niti noče, da bi o tem govorili... Treba torej za zdaj počakati...«

Že sem hotel ugovarjati, pa ona je živahno nadaljevala:

»Razumem te, da si tako nestrpen... Teško je umeti, da v takih slučajih več-

zato, da ne preiskujeva, kje je Boy sedaj in kaj bi bil utegnul storiti v onih neznanih urah pretekle usodne noči... Sicer pa morava prav nujno vse, kar mogoče, poskusiti.«

Z nezlomljivo potrpežljivostjo je nato pričela s snovanjem jasnega in natančnega načrta za boj.

Predvsem je bilo po njenih mislih potrebno, o vsem tem sporočiti vojvodi Yecla.

»Četudi je Marcelino — je dejala — slaboumen, kakor ljudje pravijo, vendar je nemožne, da bi se kar nič ne zanimal za svojega sina in da bi ne mogel ali da bi se branil dati nama pismo na admirala Deza, kar sploh ni nič posebnega.

Kadar je storjen ta prvi korak, treba takoj do admirala Deza, da bo že o vsem poučen, ko dobi stvar v roke. Treba mu pa slučaj z vsem, kar je bilo in kar je sledilo, natančno pojasniti, popolno odkriti, prostodušno z njim govoriti, kakor s spovednikom ali zdravnikom. Saj Deza je razumen, dober, pravicoljuben in odločen... On se bo preklicano malo menil, četudi vpijejo republikanci ali pa kanalje »črne roke«.

In če bi tudi, kar ni verjetno, pri vojvodi nič ne opravila, ali kar je prav verjetno, da bi sploh govoriti ne mogla z njim, tudi tedaj še ni stvar izgubljena; tedaj pa bi teta sama pisala admiralu Deza, popolno uverjena, da ne bi pisala zaman.

»To je prvo in najnujnejše pri vsej stvari, pa tudi najtežavnejše... Ljudje tu okoli govore, da ima žena Marcelina zaprtega v kletki, pa če se tudi ne oziramo na take prazne marnje, toliko pa je gotovo, da ga ne pusti niti za hip samega, kar je sicer prav in je zato le hvale vredna. Če ga ne boš mogel dobiti samega, morda bova vsaj pred pričami mogla govoriti z njim; in če nama tudi to izpodleti, bom jaz govorila z vojvodinjo. Jutri jutri se peljeva v Majuelo. Spomnila sem se, da imam kakor nalašč povod za to... Pred štirinajstimi dnevi je umrla podpredsednica 'Dobrodelnega društva', kjer sem jaz predsednica. Vem pa: Vojvodinji je mnogo na tem in mnogo dela na to, da dobi to mesto, kar bi ji pri gotovih ljudeh pridobilo ugled; in ker imam jaz glede tega glavno besedo, zato ji jutri ponudim to mesto in jo prosim, da je sprejme. Ne njej ne komu drugemu se ne bo zdelo čudno, da si ti z menoj... Prepričana sem, da naju gostoljubno vzprejme, in če sva že enkrat tam, nama Bog dalje pomaga in odpre vrata.

»Verjemi mi, sinko, — dostavi teta, kakor bi me hotela podučiti, — pri vsakem delu, naj je lahko ali težko, moramo od svoje strani vse storiti, kar nam nalaga človeška previdnost, vse drugo pa prepustiti Bogu, prav kakor da je vse odvisno le od njega.«

Tako slepo sem zaupal teti, da, kakor hitro se je ona tega lotila, dalje nisem za hip dvomil, da bo Bog naprej pomagal, in ne da bi še silil v njo, sva se pogovorila, kako se bova vozila drugi dan v Majuelo de Yecla, ker se bo treba dve uri voziti po zelo slabi cesti; ob osmih se odpeljeva s parom dobrih mul, ob pol enajstih sva tam ter iznenadiva vojvodove.

Spremil sem teto v njene sobane, hišna ura je bila dve, ko sem se vrnil v svoje stanovanje. Kakor prijetna kopel so mi bili modri in ljubeznivi sveti moje tete. Pomiril sem se in zaželel sem si postelje in nekaj ur spanja, da si okrepim živce in si pridobim jasnosti in dušnega miru za naložne prihodnjega dneva.

Nebo pa je odločilo drugače in skozi daljnogled, ki z njim po mnogih letih nazaj gledam v preteklost, vidim danes, da je Bog po skrivnostnih potih svoje previdnosti pripravljaval tragičen konec tej nesrečni povesti. »Bog piše ravno tudi na zakrivljene črte.« je dejala večkrat stara Seviljanka, sobarica pri moji materi.

Ob vzglavju pri moji postelji — kakor sem že omenil — je stal na konzoli križ, da sem ga stoječ lahko dosegel z roko. Podoba je bila umetno delo, brez dvoma po načrtu kakega velikega umetnika. Pri meni pa je bil v časti še prav posebno iz drugega razloga. Zrla sta vanj z umirajočimi očmi oče in mati in ga poljubljala z zadnjimi poljubi.

Niti eno noč — kolikor se spominjam — nisem šel v posteljo, ne da bi bil poprej poljubil križ, ki sta ga nazadnje poljubljala oče in mati. Tudi ono noč primem za križ, da bi ga poljubil; ko ga vzdignem od nastavka, je padlo pismo izpod njega na tla.

Ko je papir na rahlo zašumel pri padcu na tla, mi je bilo, kakor bi mi bil električni tok šinil skozi ude; takoj sem se spomnil, da je to pismo prejšnjo noč prejel Boy in ga je položil na podstavek pod križ; ker je ponoči tako hitro in skrivaj ubežal, je moral na pismo pozabiti.

Boy mi je rekel, da mu je pismo poslal Cayetano Mendez, ki ga v njem prosi, naj zanj prinese smotk seboj; ker pa mi je

Kraj Solkan in most čez Sočo. Fotografirano z zrakoplova.

krat že veliko storiš, ako nič ne storiš in da je to bilo edino pametno... Zato treba po mojem mnenju kar čakati, da stvari same dozore, kakor nama to zdrava pamet narekuje.«

To je bilo res težko umeti in to težavo sem jaz takoj dokazal, ko sem razdražen zaklical:

»Jaz naj roke križema držim in čakam, da stvari same dozore? In če ne dozore? Če medtem Boya primejo in če se zgodi ta strašna krivica...«

»Saj tega ne trdim, dragi moj sinko!« odgovori ona mirno.

»Najbrže da se nisem prav izrazila, ker me nisi razumel. Rekla sem, da drživa roke križema in da čakajva, to velja le

»Seveda«, je dejala, »bi več izdalo pismo od Marcelina ali pa od mojega moža, a jaz imam svoje razloge, zakaj njega ne maram nadlegovati z Boyevimi stvarmi.«

Ta opazka me je presenetila in me potrdila v misli, da mora biti med Boyem in Asturi res kaka neprijetna zadeva, in ker pri Asturih ni moglo biti krivičnih predsodkov, slutil sem takoj, da je moral Boy napraviti kako neumnost, ki meni ni bila znana.

A o tem nisem ničesar omenil, pač pa sem vprašal teto, ali bi mi mogla svetovati, kako bi prišel do vojvode, ki je najbrže še bival v Majuelo de Yecla. Zamišljena je dolgo razglabljala in končno nekako boječe rekla:

Mendez pozneje na ladji »Ferrolano« zadržal, da on Boyu ni pisal, mi je bilo jasno, da je tu nekaj skrivnostnega, in da pismo, ki mi ga je izročila Previdnost, morda hrani ključ za rešitev uganke.

Niti za hip nisem odlašal; takoj preberem pismo, in bilo mi je, kakor bi mi bil slepemu kdo mreno potegnili raz oči. V trenutku mi je bil jasen Boyev položaj; bil je grozen in izhod, ki se mu je odpiral, je bil kavalirja nevreden. (Dalje.)

zabavi in kupčiji so se zabavali pravoverni s kavo. Velikim mestom so sledila majhna mesta. Nastal je pravi preobrat navad in nazorov, ki je obudil pozornost konservativcev. Na več mestih se je začela gonja zoper kavo, arabska literatura je bogata spominov na ta boj.

L. 917. po računu hedžre, po našem l. 1511. je bilo neki prvič, da so bili vstali v Mekki nasprotniki kave, in so trdili, da nasprotuje uživanje kave koranovim

Komaj da je vstal namestnik, že je velel sklicati zbor duhovnikov in učencev, da bi se posvetovali o kavni škodljivosti in o neprimernosti, ki nima zgleada, da pijejo moslimi upijanljivo pijačo.

Bila pa je tedaj kava na glasu kot zdravilo za različne bolezni in arabski mazači so jo smatrali za nekako konkurentinjo. Ti so jo torej obsodili po mnenju in želji namestnikovi za škodljivko, ki

Franc Skubic
iz Paradišča p. Šmarju, padel 12. oktobra 1916 na italijansk. bojišču. Na svidenje — onkraj groba!

Franc Sever
iz Šmartna p. Šmarno goro, padel na laškem bojišču 6. avg. 1916. Vzorni sin in brat, spavaj v Bogu!

Franc Bašelj
od Otaleža, padel na laškem bojišču 11. oktobra 1916 pri Bovcu. Mir njegovi duši!

Mirko Kovačič
učit. v Selnici ob Dravi, odlikovan s sreb. zasl. križem in z veliko sreb. svetinjo, padel 19. oktobra 1916 v Jamljah pri Doberdolu. R. I. P.!

Jakob Blas
iz Tomačevega, vojak pri železniškem polku, smrtno ponesrečil ob vožnji 9. okt. 1916. Lahka Ti tuja zemlja!

Matevž Plajbes
iz Tržiča, padel 10. oktobra 1916 na laškem bojišču, zadet od granate. Počivaj v miru!

Razno.

Zgodovina kave.

(Dalje.)

Aden in Mekka sta bili prvi mesti kavnih nasadov, odtod se je širilo pridelovanje kave v notranjost dežele. L. 1567. so imeli v svetem mestu Mekki prvo kavno drevo. Iz Mekke je prodrla kava v Egipt, kjer so jo popivali prvotno samo v zborovanju dervišev in fakirov v notranjem delu mošeje kot nekak uvod k službi božji, po njej so dobili šele pravo

zapovedim. Takrat so bili pregnani cirkaški mameluki dinastijo sultana Saladina in Mekka je spadala pod egiptski sultanat. Nekega večera je šel sultanov namestnik v Mekki, Kham-beg, iz mošeje in je videl inslišal v mošejni veži razigrano družbo, ki se je nalivala z rjavo pijačo in je bila pri tem bolj glasna, kot se spodobi za pravoverne, resne moslime. Vprašal je, kaj pijejo. Odgovorili so mu veselo, da pijejo kahwo, pijačo Omarjevega sina, ki podi spanje in bistri um v Allahovo slavo. Beseda kahwa je potrdila v namestniku sum, ki ga je bilo obudilo glasno obnašanje pivcev. Ozmerjal je pivce in odšel ogorčen iz mošeje. Ni pil kave

podkopa zdravje in javno nrvnost. Uradniki se niso upali ugovarjati namestniku, pritrtdili so, da, ako se uživa kava kot zdravilo, se suši in hladi kri, torej je škodljiva zdravju. Nekaj bolj pogumnih mož je ugovarjalo in navajalo, da so hvallili slavni zdravniki kavo, ali večina svetovalcev je sklenila in rekla: »Kava suši možgane in upijani kakor vino.«

Neki učenjak je bil tako nepreviden, da se je zasmel tej razsodbi. Pri pričji ga je ukazal namestnik peljati na dvorišče k bastonadi. To ni oplašilo najučenejšega tedanjih muftijev. Brez vsega strahu je izrekel svoje prepričanje, da je kava neškodljiva zdravju in nrvnosti. Temu se

Nadporočnik Albin Mlaker

osvojitelj oklopne trdnjave Casa Ratti in razstreljitelj vrha Monte Cimone.

Desno:

Razbit italijanski strelni jarek na gori Cimone.

navdušenje; pili so jo v Kairu in v Medini in na prerokovem grobu v Mekki.

Tako se je bila razširila navada, piti kavo po vseh mošejah, iz teh je prišla v hareme in iz teh na trge. Kmalu so pili kavo učenjaki in postopači, pili so jo doma in javno, pri igri na deščice, pri god biin plesu, pri predstavah, in pri vsaki

bdilke, vendar ni zaspal vso noč. Premišljeval je, kar so mu ugovarjali glasni pivci, da pijejo sumljivo pijačo že po vseh mošejah in hišah te dežele. To ni pomenilo drugega, kakor propad lepih starih šeg, to je moglo dovesti do gospodarskega poloma, [do] razsula vere in države.

ni upal namestnik ravno blizu z bastonado, zato so ga pa prisilili zborovalci z zmerjanjem k molku. Tedaj so izrekli kavni sovražniki tehtne besede, ki so se slišale potem še večkrat v boju med kavnimi sovražniki in prijatelji: »Na dan vstajenja bodo vaša lica črna kakor lonec, iz katerega pijete pijačo svoje pogube.«

Prepir je končal namestnik z nareko- vanjem sodbe: »Kava je po koranu pre- povedana pijača, ki je tudi zdravju škod- ljiva, torej je pogubna za dušo in telo. Jaz prepovem vsako uživanje, točenje in prodajanje kave in kavnega zrna.«

Mufti in kadiji so podpisali, tajnik je zapečatil. Namestnik je poslal svoj od- lok slovesno in samozavestno sultanu v Egipt, zaprl je še tisti dan vse kavarne in trgovine kave, zaplenil je vsako zrno. Kdor je imel kaj kave pri hiši, je dobil povrh še bastonado. Ne na javnem ne na skitem se ni smela več piti kava. Pa prijatelji kave niso pogrešali dolgo svoje

Človeški duh ali vonj.

Čudovito je vonj razvit pri živalih. Policijskega psa peljejo na kraj, kjer se je zgodil zločin. Povoja tla, razne pred- mete, potem pa hajdi za roparjem, za morilcem! In čez nekaj ur ga že ima. Pa tudi pri drugih živalih je ta čut zelo ob- čutljiv. Celo pri drobnih čebelicah so pri- šli razni naravoslovci do tega, da jih ne vabijo k sebi barve raznih cvetlic, ampak da jim njihov »nos« pove, kje bodo našle medu.

Človek je pa v tem oziru siromak. Učeni Američan Havelock Ellis je natan-

je zaseden od naših vojakov. — Govori se, da Rusi hite Romunom na pomoč, ven- dar bo, kakor vse kaže, ta pomoč došla prepozno. — V Macedoniji so skušali so- vražniki prodirati od Bitolja naprej na Prilep, toda bili so v hudih bojih odbiti in zelo tepeni. Sarail torej tudi ne bo mo- gel kdovekoliko pomagati Romunom, ker ga bo bližnja zima zadrževala za večja podjetja. — Na Krasu si splošno še vedno mirno stojita sovražnika nasproti, vendar pričakujejo v tem oddelku v bližnjem času zelo hudih bojov, ker tukaj zima ne za- drži vojskovanja v toliki meri, kakor na priliko na ruski meji. Pešpolk št. 17, v katerem se večinoma nahajajo Slovenci, je od novega cesarja odlikovan in nosi zanaprej ime: 17. pešpolk »Cesarjevič«. S tem je novi cesar pohvalil zvestobo in junaštvo naših fantov.

† Cesar Franc Jožef.

Po dolgem, trudapolnem živ- ljenju so položili 30. nov. umr- lega cesarja Franca Jožefa I. v kapucinsko grobnico ob strani njegove soproge Elizabete. —

Avstrijski narodi so otožni spremljali pokojnika v duhu na njegovem zadnjem potu, v za- vesti, da jim pokladajo v grob plemenitega vladarja in dobrega očeta, moža, čigar življenje je bilo posvečeno samo delu. Dolž- nost je bila pri umrem cesarju vedno prva. Na starodavnem, slavnem habsburškem prestolu sedeč, ljubljen od svojih naro- dov in spoštovan od celega sveta, je vendar moral nositi bridke udarce v svoji cesarski rodbini. Pretrpeti je moral vse

najhujše, a tolažil se je in nosil te po- skušnje kot kristjan. Redno je prejemal večkrat na leto sv. zakramente, bil je si- novsko vdan sv. Očetu in v zadnji bolezni ga je posebno veselilo, ker se je papež Benedikt XV. tako zanimal za njegovo

Pohod naših čet v zasneženih Karpatih.

ljube pijače. Sultan v Egiptu je bil sam velik ljubitelj kave, njegovi pobožni in učeni svetovalci niso torej razumeli, za- kaj naj bi bilo uživanje kave zoper ko- ranove zapovedi. Prijatelji kave tudi niso zamudili očrnuti namestnika pri vladarju. Dobil je ukaz, da prekličie takoj neumestno prepoved in da brani samo čezmernem uživanje. Pri tem je dal sultan gorečni- kom malo pod nos: »Grešite lahko z najboljšo in najbolj sveto stvarjo, ako je ne uporabljate v pravi meri. Sveta je voda studenca Zengen v Mekki; vendar grešijo ž njo menihi, ki jo zahtevajo zanjo od romarjev uprav nečuvene vsote.«

V Mekki je zavladalo veliko veselje, po kavarnah so se shajele glasne družbe, ki so pele porogljivke na kavne sovraž- nike. Poleg tega je prišel namestnik še v preiskavo, ker je bil obtožen, da izžema ljudi. Na mučilnici so ga hoteli prisiliti, da razkrije križišče svojih zakladov — on je umrl pri tem. Morda ni imel na- branih zakladov, umorila ga je samo od njega preganjana kava. Kar je bilo ostalo njegovih prijateljev, so bili posekani s sabljami, ko so bili prišli v Egipt, da se poklonijo sultanu. Tako strastno je bilo sovrašтво med kavarji in protikavarji. Novi namestnik v Mekki je pil javno kavo, da si je obdržal glavo na ramenih, vse kar je bilo pesniškega je pelo navdušeno slavo kavni pijači, prilagali so ji najbolj laskave lastnosti in priimke, n. pr. »pijača nebes«, »pijača modrosti«. Največji prav- nik tistega časa, Colh-eddin, je nalival svojim prijateljem v svoji hiši kavo in je razpršil tako vsak dvom, ali se sme piti ali ne.

(Konec prih.)

čno preiskoval človekovo občutljivost za razne duhove in je našel, da je ta čut pri človeku med vsemi petimi čuti naj- slabše razvit. Močne duhove pač čutimo, če nismo ravno nahodni, za bolj nezatne smo pa brez čuta. So pa seveda izjeme. Imenovani učenjak je našel ženo, ki je bila slepa, gluha in nema, pa je svoje ljudi vse razločila po vonju. Neki mož je z zavezanimi očmi samo po vonju spo- znal tiste, ki so prihajali v sobo; posebej je pa po vonju spoznal Evropejce, Za- morce in Kitajce. Nekdo je v razdalji 10 do 12 korakov zavohal kačo, če je bila še tako skrita. O nekaterih svetnikih se bere, da so po duhu ločili čistega človeka od nečistega. To je bilo pa seveda že nekaj nadnaravnega.

Zamorci pravijo, da imamo Evropejci mrliški duh; Japonci pa trdijo, da dišimo nekako sladko, pa neprijetno. Nekateri zamorski rodovi diše močno po amoniaku, Kitajci pa imajo moškatni duh.

Po svetu.

Po bojiščih se vrše bolj priprave za nove boje, deloma se vojaki uzimujejo v svojih postojankah, posebno tam, kjer za- radi zime ni mogoče vojskovanje, živahno pa gre vojska naprej v Romuniji. Iz se- vera prodira Falkenhayn s svojimi arma- dami proti glavnemu mestu Bukareštu, od juga pa je prestopil Mackensen Donavo s svojimi četami, in namen je, da si voj- skovodji podasta roke pred Bukareštom. Romuni se umikajo povsod in del dežele

Nadžkof Andrej grof šeptickij, metropolit Ukrajincev, v ruskem ujetništvu.

zdravje. Ko so mu sporočili, da mu pošlje papež svoj blagoslov, je takoj poklical dvornega župnika, pobožno prejel sv. zakramente in papežev blagoslov. Kakor je živel kot veren katoličan, tako je tudi umrl. Bil je vladar, ki je najdalje vladal med vsemi vladarji sveta. Umrl je sredi vojne groze in ni mu bilo dano doživeti častnega miru. Dosegel pa je večni mir, ki ga naj uživa pri Bogu. — Njegov spomin v svetovni zgodovini ostane vedno nepozabljen.

Iz Romunije: Romunska svatba.

GOSPODINJSTVO.

Jetrna štruca. Za sled masti zmešaj z dvema jajcema, malo majarona in soli, in s strokom česna. Iztrgaj in pretlači 25 dkg jeter in zmoči 8 dkg drobtin z mlekom, zamešaj v jajca, primešaj žlico moke, napravi z žlico podolgovato štruco in pusti počivati pol ure, potem namaži podolgovato modlo in speci.

Rabarbarjeva juha. 1/2 kile rabarbarjevih stebelcev razreži in kuhaj na poldrugem litru vode do mehkega, potem odlij juho, zameti vanjo 5 dkg krompirjeve moke in 12 dk sladkorja. Ko je dobro prevrelo, vlij na opečen kruh ali na suhar. Ta juha se prilaga tudi bolnikom.

Nabasana zelena. Olupi nekaj lepih gomoljev in skuhaj na slani vodi, napravi nabas iz mleka, drobtin, jajca in sesekljane čebule. Zeleni odreži vrh in izdolbi gomolj, napolni jo z nabasom, priveži vrh nazaj in deni drugo poleg druge v kožo, zalij malo s smetano in pari. Lahko se zalije z iz zelene juho ali pa se skuha na isti juhi krompir in da zeleno poleg paradižnikove omake.

Namesto mesa. Zreži vseh vrst zelenjave, kakor ohrovt, zelje, peso in krompir, zeleno, rumeno korenje, na tenke rezance, pari na masti do mehkega, naloži v kupec na namazano skledo, raztepi par jajc, malo smetane, moke in drobtin, da bo gostljato, polij s tem kup na skledi in pari 15 minut. To nadomestuje popolnoma meso. Bolj slastno je, če pariš z zelenjavo tudi malo gob, čebule in

česna, paradižnika. Poleg pečenega nadomestka mesa daj prikuho kakor k mesu.

Cenena sladka jed. Posušen bel kruh ali suhor razreži in namoči v oslajenem mleku in jajcu ali v jajčjem nadomestku in mlečnem nadomestku, iztisni kose malo z žlico, deni jih na namazano pekačo in opeci, namaži potem na eni strani z mezgo in stisni dva po dva kosa vkup, potrosi s sladkorjem in daj gorko na mizo.

Namesto mesa. Kuhan fižol pretlači, napravi blede prežganje in prepeci na njem pretlačeno, zalij po potrebi s fižolovo vodo in kuhaj, da se zgosti do dobra. Odstavi, da se ohladi, potem primešaj jajce in malo drobtin; tako naj stoji mrzlo eno uro, potem primešaj žlico moke in povaljaj po moki v majhne svalke; te speci samo na masti.

Paradižnikova juha. Opeci 5 dek razrezane slanine v majhni kozici, vzemiocirkevun in deni v skledo za juho, temu primešaj ržen opečen kruh. V masti, v kozici zarumeni malo čebule in moke, vlij 2/10 paradižnikove

mezge, raztepi, da bo gladko, zalij z vodo kolikor hočeš juhe, pusti vreti 15 minut, posoli in popopraj in vlij vrelo na kruh. — Druga: 1/2 litra kislega ali sladkega mleka raztepi s 1/2 litrom mlačne vode in zavri, zameti v mleko žlico krompirjeve moke. Na dveh žlicah vode zavri paradižnikove

zdrob ali kaj drugega. Paradižnikova juha je jako redilna in vpliva dobro na izločevanje vode in žolča. Taka juha in koruzni žganci podpro delavnega človeka.

Prosenka kaša z jabolki. Dobro oarjeno kašo skuhaj na mleku ali na vodi, da bo prav gota, namaži modlo z masljo, deni kašo vanjo in potakni po njej drobna olupljena in izvotlena jabolka. V jabolčne votline namaži sadne m zge, popraši kašo na vrhu z moko in posušenim mlekom ali maslom in peci pol ure v pečici. Je prav okusna in nasitna jed.

Namesto vanilije semli in kuhaj na dveh žlicah mleka žličko semena o'ipk (aženpeč). To ugaja bolnikom dosti bolj kakor prava vanilija. Tudi oves, kuhan na mleku, da mlaku vonj in okus po vaniliji.

Namesto olja kuhajo nekatere gospodinje žlico kutinega semena na 3 žlicah vode, dokler ni mehko, potem precedijo in vmečejo pol žličke krompirjeve vode.

DOGODBE.

Slučajni izumi. Marsikaj koristnega v gospodarstvu in v zdravilstvu ni izumil učenjak iskaje in premišljevaže, večkrat je odkril le slučaj učenjaku lastnost marsikaterere snovi, kakor so spoznali druge spojine rud, ko so iskali kamen, ki bi izpremenil druge rude v zlato, ali še večkrat je odkril slučaj priprostemu človeku za vse človeštvo važno stvar. Sploh si moramo predstavljati marsikaj naših pridobitev ali navad in načinov kuhanja in življenja kot nekaj, na kar so bili prišli naši davni prednamci prav slučajno in so to ohranili in izboljšali. Poglejmo kuhanje, pranje in druga ženska dela. Gotovo ni znala prva žena zamesiti štrukljev, — pomislimo, kako stopnjo kulture zahteva že kuhanje te priljubljene kranjske jedi. Mlin, mast, živinoreja, polje, sadno drevje ali grozdje, kuhinjsko posodo, stalno bivališče in drugo.

Poglejmo milo. Gotovo so imeli pradavni narodi snovi za čiščenje perila in obleke. O milu v sedANJI podobi pripovedujejo, da ga

Iz Albanije:

Albanska narodna noša.

osladi in vmešaj v mleko. Mleko se mora pri tem odstaviti od ognja, sicer bi se skisalo, če bi se kuhala mezga v njem. — Najboljša paradižnikova juha je z rižem. Razbela se mast, dene česna, čebule in peteršilja, žlico moke, toliko da prevre, in zalije. Na to še par žlic mezge in riž. Sveže paradižnike je treba prepeči na masti in dlje kuhati. Namesto riža se kuha lahko kaša,

je iznašla slučajno perica, ki je prala na ladji, ki je vozila olje. Zdi se, da je prala s sodino raztopino. Poročilo poroča vsaj, da se je zgostila sodina voda na perilu, ki je bilo napolnjeno olja, poizkušnje so ji pokazale, da se naredi z lužom in maščobo snov, ki izje umazanost. In danes je toliko raznovrstnih dišečih mil.

Deček je izumil slučajno sam od sebe

ventil za sopar. Humphrig Potter je moral odpirati in zapirati peteline pri stroju na sopar; slišal pa je smeh otrok na ulici. Želja, da bi igral z njimi, ga je bodrila k opazovanju; prišel je na misel, da je zvezal z motvozom pridvigalo in petelina, in prvi ventil je bil gotov, njega izumitelj pa je skakal veselo po ulici. Otroci so sploh jako izumljivi.

Vpuščanje slik v steklo je izum delavca-steklarja v Norimberku. Ta je opazil, kako je bila razjedla kaplja hudičeve kisline steklo in prišlo mu je na misel, da bi se dalo tem potom vpustiti kaj v steklo. Narisal je s firnežem sliko na steklo in je namazal po vrhu s hudičevo kislino. Slika jo ostala na steklu.

Pivnik imamo po nesreči angleškega delavca, ki je bil pozabil dati papirni gošči potreben lim. Tovarnar je zapodil delavca. Pozneje je opazil tovarnar, da je imel pokvarjen papir lastnost, da je pil črnilo.

Porcelanske prsti ni našel Bötticher, ampak neki kovač. Bötticherjev sluga je kupil pri kramarju puder (prah za naprašanje las, kakor je bila takrat navada), pa se mu je zdelo, da je ta prah dosti težji od navadnega. Opozoril je svojega gospodarja na to in Bötticher je poizvedoval pri kramarju, odkod je dobil ta prah. Izvedel je sledeče: Kovač bližnje vasi je bil padel pri Schneebergu raz konja in si je umazal obleko. Ko se je bila posušila, je zapazil, da je bila pokrita s finim prahom, ki je kar odletel pri pihanju nanj. Kovaču je prišlo na misel, da bi rabil ta prah namesto moke, ki jo je kupoval drago, in ker se mu je obneslo pudranje z belo prstjo, si je naredil nadaljnji dobiček, da je je prinesel kramarju. Bötticher, ki je

Podpisujte peto vojno posojilo!

iskal primerne prsti za svoje poizkuse, se je vrgel z vnemo na to pot in iznašel je sestavo za porcelan. Zavaroval je svojo skrivnost.

Prtljaga nekdanj. V sedanjem splošnem preseljevanju se vprašujemo, kam in kako so spravljali pač nekdanj svoje potrebščine, kadar so se podajali prisiljeni ali prostovoljno na pot. Stari Slovani so imeli pač svoje platnene torbe, koše iz lubja, pletenice iz ličja. Ne motimo se, če si predstavljamo, da je bila tedaj, kakor še danes, važna sprava močna rjuha, ki se je zvezala ob koncih in oprtila na hrbet. Prvi začetek sedanjega nahrbtnika. Stari Feničani so imeli baje že potne kovčge in zaboje, Slovani so imeli škrinje, Grki so si napravili šele, ko so bili udri Feničani v njih deželo, nekaj popotnih potrebščin. Tedaj so uvedli omare iz močnega lesa, ki so bile pravzaprav kakor naše škrinje, namenjene za dom, so pa spremljale Grke tudi na potovanju. Te omare so okrasili pozneje s ploščami iz bron in zavarovali z železnimi oklepaji, zapahi in ključavnicami.

Gospodarska zveza
 centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani
 registrirana zadruga z omejeno zavezo
Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)
 priporoča svojo

ZALOGO vsakovrstnega kolonijalnega in specerijskega blaga —
 ZALOGO najboljših mlekarskih izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka —
 ZALOGO zajamčeno pristn. vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvatske, Istre in Dalmacije, najboljše domače slivovke, tropinovca, konjaka in ruma. (Kleti v Sp. šiški št. 152) —
 ZALOGO vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojniki vedno na razpolago —
 ZALOGO raznih močnih krmil, gnojil, semen itd.

Praktični Rimljan je imel svojo »sapo«, neki popotni kovčeg, iz lesa obit z železjem. Ko je vladal Nero, je postal tudi popotni kovčeg stvar, ki je kazala bogastvo svojega gospodarja. zlate plošče, slonova kost in dragulji so krasili tedaj kovčeg potujočega Rimljana. V srednji Evropi poznajo kovčge šele pod Karlom Velikim. Oblika je bila že tedaj močno podobna obliki sedanjih kovčgov. Izprva samo iz lesa, so pokrivali pozneje kovčge s kožami in obili z usnjem, železjem. Kmalu je prišel v navado majhen kovčeg, katerega so nosile gospe same ali pa njih zaupnice, ker so imele v njih svoje dragotine, važne listine in kako skrivnostno lepoto. V času renaissance je imel kovčeg obliko modernej zaboja za klobuke, bil je pa iz močnega lesa in bogato okovan. S časom so se obrusili ostri koti, pokrov se je vzbočil in nastal je prikladni kovčeg naših dni. Ko je jela objemati železna kača svet, je bilo treba zmanjšati kovčegovo težo, začeli se ga izdelovati iz tenkega lesa in prevleči z močnim platnom. Prišle so v navado tudi torbe velikanke, znotraj razdeljene na dva polja, zunaj pokrite z živo pisanim plišem ali vezeninom. Taka torba je bila poštena prijateljica, ki je hranila v sebi potne potrebščine cele rodbine. Ljuba pisana torba, močnih ročajev, okovana z belimi gumbi, kako prav bi prišla tudi zdaj potujočim ljudem. Kovčeg je neroden, težko ga nosiš in spraviš, torba se stisne v kot, je vzglavje, sedež, shramba, nese se v roki ali na hrbtu, je povsod zadovoljna in pride povsod prav.

Pri nas ne bi šlo. Pariški časopis objavlja celo vrsto izgovorov, katere navajajo osebe, ki bi prišle rade preko meje. Različni strici in tete, ki so oboleli in želijo nege sorodnikov ali jim hočejo zapustiti svoje premoženje, so še najbolj navadne stvari. Bolj čuden je vzrok, ki ga je navedla mlada dama, ki je hotela na vsak način na Angleško. Rekla je, da mora tja, da se nauči angleščine. Uradnik onega urada ji je izjavil, da bi ji smel dati dovoljenje za potovanje samo v slučaju, da dokaže s podpisom na popotnici, da se mora res učiti na Angleškem. Drugi dan je prinesla mlada Francozinja popotnico podpisano od znane učiteljice angleščine. Tam pravi učiteljica: »Jaz, N. N. potrjujem, da se je učila gospica N. N. dlje časa pri meni, in zatrjujem po svoji vesti in poštenju, da nima gospica prav nič daru za učenje in da še slutnje nima kako se izgovarja angleščina. Potrjujem, da bi se naučila gospodična jezika samo, če bi živela dlje časa na Angleškem.« — Na tako potrdilo je dobila mlada dama dopust.

Zmes.

Na lovu, »Toda Drago, lov se bliža h koncu, ti pa še nobenega zajca nisi ustrelil!«
 »Prav imaš; toda jaz mislim, da je vsak, na katerega sem ustrelil, zjutraj pojedel štiriperesno deteljico...«

Bolečine v muskeljih odpraviti je za živahno pulzirajočo kri lahka naloga. Ako pa so te bolečine nastale vsled prehlajenja, nahaja se malo ali sploh nič krvi v teh delih trupla. Pomagamo si pa hitro, ako obdrgnemo boleča mesta trupla s Fellerjevim izredno blagodejnim, bolečine odpravljajočim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. »Elsa-fluid«. Napravi tam blagostanje, kjer smo imeli preje bolečine. V mnogo čez 100.000 zahvalnih pismih se priporoča. Predvojne cene: 12 steklenic pošlje franko za samo 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 331 (Hrvatska). (vb)

Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke 'Vojska v slikah'. 10. skupina.

Razširjajte „Ilustrirani Glasnik“!

Knjigoveznica
 Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani
 Kopitarjeva ulica št. 6
 priporoča

originalne platnice
 za
Ilustrirani Glasnik

V delo se sprejema že sedaj, a izvršilo se bo šele po končani vojni.

Slovenci, darujte za goriške begunce!

Fellerjev dobrodejni, oživljajoči rastlinski esenčni fluid z zn.

„ELSA-FLUID“
 uteši bolečine.

Predvojne cene: 12 steklenic franko 6 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 331 (Hrvatska). Nad 100.000 zahvalnih pism in zdrav. priporočil. III-a

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani. Odgovorni urednik Josip Klovár.

100 litrov domače pijače
 osvežujoče, slastne in žejo gaseče si lahko vsak sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškatin, brusovec, poprovi metovec, pomarančev, prvenčev, višnjevec. — Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 10,- franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne upijani in njegova delazmožnost nič ne trpi.
JAN. GROLICH, Engel-Drog., Brno št. 365, Moravsko.